

SZENTES és VIDÉKE

POLITIKAI LAP

A CSONGRÁDVÁRMEGYEI GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen **vasárnap** és **csütörtökön**.

Előfizetés ár:

Negyedévre 2 korona 50 fillér. félre 5 kor. Egész évre 10 kor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Görög-udvar,

hová a kéziratok címzendők

Hirdetéseket és nyilvtéri közleményeket

a kiadóhivatal

mérsékelt áron számít fel.

Bukófélben.

A természet megújulásának, az igazság, az eszme föltámadásának ünnepe senkinek sem esik jól az enyészetre gondolnia. Legkevésbé annak, aki a legközelebb van az elmuláshoz. A nagybeteg is ilyenkor új életreményvel telik el és sorvadó tujéjéből vágyakozó sóhaj tör föl, a jobb, a szebb jövő után. A szenvedő koalícióban is, amelyen bizony rajta ül már a halál bélyege, csupán ez a sóvárgós tartja a lelket. Hátha jön valami csuda, valamely nagyszerű orvosság, amely talpra állítja valahogy. Ha bémán, ha megcsontkítva, de valami formában mégis csak tovább létezhet, mert hiszen végre nem minden operáció végződik halállal.

Hamarosan ki fog derülni, hogy a koalíció fődoktorai, Wekerle és Kossuth mit tudnak? Egyelőre Wekerle mélyen hallgat, míg Kossuth nyilatkozik, de olyan csüggedéssel, amely nála szokatlan. A függetlenségi párt elnöke husvéli cikkében leplezetlenül rámutat a helyzet nehézségeire. Őszintén megmondja, hogy a bankkérdés mellett a katonai kiegyezés, meg az anneksióval kapcsolatban jelentkező trializmus is nagy gondot adnak s éppen ekkor vágják el a Párkák a fonalat a koalíciós kormány kezében. Aggodalommal int arra is, hogy a függetlenségi párttal szemben a koalíció másik két pártja alkotmányosan nem vállalhat kormányt; mert mint kisebbség ezzel a képviselőházzal nem boldogulna, ha pedig föloszlatná a Házat, a 67-es kabinet ellen még nagyobb s intranzigensébb többséget hoznának be, — tehát csakis a mostani többségnek kellene maradnia. Erre vonatkozólag szó szerint ezt írja Kossuth Ferenc:

»E többség, azt hiszem, hogy elfogadná azt a kormányzati programot, amelyet márciusi levelemben lefektettem; és valószínű, hogy ez a program kormányképes program is lenne; de nem tudni, hogy e programnak az a része, mely az élő törvények szerint most legközelebb lenne érvényesítendő, megnyeri-e a jelen körülmények közt azt a szentesítést, amelynek megadása vagy megtagadása a törvényhozás másik faktorának feltétlenül fennálló jogát képezi. Meglehet, hogy igen, de az is meglehet, hogy nem! Ilyen helyzetben elsőrendű érdeke lett volna a nemzetnek az, hogy összetartson; s a pártoknak az, hogy egy nagy egységgé

tömörüljenek. Más a helyzet, ha valamit egy egész nemzet kíván és más, ha csak egy párt kívánja, bármilyen nagy legyen e párt. És másképpen áll a kibontakozás lehetősége is, ha nincs kit dicsérni a sikerért és nincs kit vádolni az ellenkezőért, mint ahogy állna a széthúzás közepette. Erőre volna most szükségünk minden irányban s éppen most hullunk szét, mint az oldott kéve: a nemzet pedig csak akkor erős, ha egységes; az oldott kévét széthordja a vihar!

Kétségtelen, hogy a legnagyobb párt vezére nagyon sötét len, de nem hisszük, hogy a koalíció érdek-körain kívül is azt vallanak, hogy a mostan készülő válságból ne lenne kibontakozás, még ha a koalíció véglegesen összeroppanna is, ami azonban — sajnos — aligha fog bekövetkezni.

A jövő hét első napjaiban, amikor miniszteraink, Wekerle, Kossuth és Apponyi Bécsben átveszik majd Bienerth bárótól és Bilinszkitől a hivatalos értesítést, hogy az osztálykormány elvetete karteel-bank-tervét — tör ki az akut krízis. Ekkor Wekerle benyújtja a minisztérium lemondását, amelyet a király elfogad, de megbízta a kormányt az ügyek továbbvitelével. Ő felsége ezután kihallgatásokat eszközöl, amelyek során Kossuth és Apponyi az önálló bankra vonatkozó előterjesztést tesznek. Az uralkodó e javaslatot nem fogadja el, hanem fontartja elhatározását s arra fogja kérni a többség vezetőit, hogy Magyarország gazdasági érdekeinek szempontjából megfelelőbb megoldást keressenek. Április 26-án, a Ház összeülésekor a miniszterelnök be fogja jelenteni a kormány lemondását, amire a Ház, a válság befejeztéig újra elnapolja magát. Kossuth erre értekezletre fogja összehívni a függetlenségi pártot, hogy további magatartásáról döntsön: ellenzékbe akar-e menni újra s nemzeti ellentállást akar-e szervezni a bankkérdésben, vagy pedig hajlandó esetleg olyan kompromisszumot kötni, amely a párt törekvéseit összhangzásba hozza a király fölfogásával?

Ez a kompromisszum egyébként már készen is van. Kossuth, Wekerlével, Szélllel, Apponyival és Andrássyval közösen állapította meg. Ez a formula, amely lehetővé tenné a függetlenségi párt zömének egyesülését az alkotmánypárttal, nem ejti el az önálló bank követelését,

hanem ennek új terminust tűz ki. A közös bank 1917-ig provizóriumot kapna, de miként a vámtérletről van már törvényünk, az önálló bankról is kapnánk törvényt, amely biztosítaná azt, hogy az esetben, ha Ausztriával meg nem tudunk egyezni, akkor automatické rátérhetünk a bank elkülönítésre, — vagyis már eleve az önálló bank jogi alapjára helyezkedünk. De addig is gondoskodnánk az új bankormányzó, Popovics Sándor arról, hogy a bankparitás sokkal hathatósabban kidomborodjék. Ha ezekkel a kedvezésekkel a függetlenségi párt nagyobb része megelégszik, akkor a fúzióknak — Kossuth márciusi levele alapján — több akadályja nincsen, különösen ha katonai téren is kapnánk engedményeket a nagy létszámemeléért cserében. Az új párt neve: **n e g y v e n n y o l c a s a l k o t m á n y p á r t**. Lenne s i g y a f ü g g e t l e n s é g i j e l z ő. Elmaradna. Valószínűleg csak a függetlenségi és alkotmánypárt volna össze, de a néppárt sem menne ellenzékbe, hanem bizonyos koalíciós szövetségbe lépne a többséggel, bár az sem lehetetlen, hogy Zichy és Rakovszky csoportja be is lép az új pártba.

Amint hírlik, Justh Gyula és társai nem akarják elfogadni a kompromisszumot, hanem megalakítják az ellenzéki függetlenségi pártot. Ha normálisan töltik be az ellenzék szerepét, akkor mihamarább a választójogi reform tárgyalására kerülne a sor. De ha Justh beváltaná fenyegetését s obstrukcióval munkaképtelenné tenné a parlamentet: akkor a kormány, amelyben alig lesz személyváltozás, föloszlatja az országgyűlést és elrendeli az új választást. Ennek az eredményétől függ azután a politika további útja.

Hetvenötezer főnyi létszámemelés.

Hogy husvét ünnepe ne muljon el minden kelemes meglepetés nélkül, Bécs kedveskedett nekünk husvétai ajándékkal, amely a nemzetnek annyi vér és pénzáldozatába log került, amennyit a nagyhatalmunk aigha ér. Arról van szó, hogy a katonai kormány most már elhatalasztotta a kártartja a véderőtörvény revízióját. A hadsereg reformja kétségtelenül hozna üdvös reformokat is, de a mellett, hogy a magyar nemzeti vívmányok sutba kerültek, még h a t v a n s z á z a l é k o s l é t s z á m e m e l é s t i s s ü r g e t n e k.

Most a közös hadsereg, tengerészet és a két honvédség ujoncjutaléka: 126.110

ember, ennek hatvanszázaléka 75666 ember, vagyis *essentül 201776 legényt akarnak besorozni.*

Az új törvény a két éves szolgálati idő rendszeresítésén alapszik, csak a lovasságnál és a lovas tüzérségnél marad három év. A műszaki csapatokat újja kell szervezni; fejlesztendő a vartüzérség s a nehéztüzérségi alakzatok is kiegészítendőek. Szükség van a haditengerészet létszámának emelésére is, mert a négy Dreadnought építése nem érse. A két hónapvétséget is meg kell erősíteni; így a hónapvétséget okvetlenül el kell látni tüzérséggel. Mindez igen sok pénzt és emberanyagot fog fölemészteni.

A póttartalékba eszentül majd csak azok jutnak, akiknél ezt a szociális vagy gazdasági érdek megokolja. Változáson fog átmenni az önkéntesi intézmény is. Eszentül ugyanis esetleg azokból is lehet majd tartalékos tiszt, akiknek nincs érettségijük, tehát a három évet szolgálókból, ha bizonyos előképzettségük van s valamely pótló kurzust végeztek.

Tekintettel a rövidebb szolgálat időre, arra is kell számítani, hogy több lesz a fegyvergyakorlat, vagy pedig az egyes fegyvergyakorlatok ideje hosszabb lesz. A jövőre a csekélyebb fogyatkozásukat, akiket eddig fegyveres szolgálatra alkalmatlannak minősítettek, besorozzák, hogy a hadiszolgálatra alkalmasakat, mint irnokokat, tisztiszolgákat, mesterembereket stb. ne kelljen a csapatól elvonni. Az előbbiekből azután megalkotánák a négy harcóló osztályokat. Megoldásra kerülne az altiszti kérdés is. Az egy évig tovább szolgáló altiszteket egyes fegyvergyakorlatok alól való fölmentéssel kárpótolnák. A három éven túl tovább szolgáló altisztekről a jelenlegi igazolványos rendszer mellett, mely bizonyos polgári hatóságoknál biztosítana nekik megélhetést a szolgálatuk után, másféle módon is gondoskodni kellene. Havidíjas állásokat kell a hadseregben az altisztek számára rendszeresíteni, végül pedig hozzátartozóiknak megfelelő ellátásáról is intézkedni kell.

Vezérpolitikusok a helyzetről. A helyzet ma is változatlan s változás, míg a bécsi tárgyalásokat be nem fejezik, nem is várható. Politikusaink egyelőre husvét i cikkeiben elmélkednek a komor helyzetről. Ezen irások közül legérdekesebbek: a Kossuth Ferencné és Hadik János grófé.

Kossuth, a függetlenségi párt elnöke ezeket írta:

»Nem ünnepi hangulatban írok. Az ország sorsa természetellenes s mint ilyen veszélyes. A koalícióban, melyet a nemzeti küzdelem létrehozott, most már a széthúzó erők érvényesítik hatásukat. A sajtó hónapok óta kormányválságot hirdet. Széles körökben elterjedt lapok kárörömmel ujonganak azon, hogy a nemzet vezéréből alakult kormány valószínűleg lemond. Ez a kormány, az utolsó szavazásnál is, nagy többség felett rendelkezett; s a korona bizalmat is bírja. Nem állt tehát elő az a helyzet, amely parlamenti szokás szerint kormányválságot idéz elő. A kormány mégis valószínűleg lemond, bár összességében a nemzet nagy többséget képvisel most is. Azonban a koalizált pártok útjai szétfognak válni, mert a magyar nemzet természetes állapota nem az összetartás, ha-

nem a széthúzás. Én aggodva látom, hogy a koalíciónak legfontosabb feladata megoldatlan maradt. Meggyőződéseim szerint az új választási törvényt kellett volna megalkotni, mielőtt az ütközőpontok előtérbe nyomultak. E meggyőződésemet nem most valom, hanem sok hónappal ezelőtt hirdettem. Félek, hogy nagyon is igazam volt. Egyénileg nehéz szívvel, de azért vállaltam miniszteri tárcát, hogy ez a kormány oldja meg azt a nagy kérdést, amelyről a nemzet egész jövője függ. 'Ime a leghazafiasabb szándék sem érvényesülhetett. Ugy látszik, sokat kell még a nemzetnek szenvednie, mielőtt okul saját kárán s nem lesz többé kitéve a legnehezebb időkben a széthúzás ósmagyar kísértésének. Egyelőre ma még egyetértnek a pártok, de azzal a szándékkal, hogy már holnap megszünjenek egyetérteni. Ma a kartelbank az összes koalíció programja. A kartelbank az önálló banknak csak egy alakja, mely az adott helyzetben a legalkalmasabb volna. Tény az tehát, hogy az önálló bank egyik alakjában egyetértünk, s más alakjában pedig nem; s a bank alakja elég ok arra, hogy válságba sodortassék az ország, ha a kartelbank nem valószínűsítható meg. A folyamatban levő tárgyalások sikeréhez kevés a reményem, mert az osztrák felfogás szerint, mindaz, ami Magyarországnak jó, Ausztriának már csak azért is rossz. Náluk azonban minden magyar nemzeti ügy előtérbe hozatala összekovácsolja a surlódó pártokat; míg ellenben nálunk elég az, hogy egy nemzeti ügy a szőnyegen legyen, mindjárt összevesznek a pártok rajta. Ha az önálló bank minden formájára nézve meg lenne az egyetértés, a korona tisztábban látná azt, hogy mi a nemzeti akarat; s akkor tekintve a király alkotmányos érzeit, sokkal valószínűbb lenne a nemzeti álláspont sikere. De ha mégis elmaradna ez a siker, a nemzet tisztábban látna a valódi helyzetet és ennek valódi, s nem feltevésekben alapuló tudatával határozhatna további magatartása fölött. Nem hiába szólítottam fel tehát nem egyszer a pártokat az egyesülésre; de szavam a pusztában kiáltó szó volt.»

Hadik János gróf, az alkotmánypárt egyik vezető tagja és Andrássy Gyula gróf legbizalmasabb embere ezeket írja:

»Ha mindnyájan következetesen megmaradtunk volna az együttes elhatározással megkezdett úton, ma nem fenyegtetnénk a koalíciót az a veszedelem, hogy ha felbomlik, beváltatlan ígért marad utána. Egy nemzet jövőjének legfontosabb alapvető kérdését természetesen kellő gondnal kellett előkészíteni, de e szempont érvényesülésével is olyan időpontban került a választási reform a Ház elé, hogy annak elintézése után sem támadt volna a koalíciós parlamentre nézve kényszerhelyzet annak következtében, hogy a parlament talán valamely határidőhöz kötött kérdés megoldásánál kifogy az időből. Akik tehát úgy érezték, hogy valamely kérdés megoldásánál nem vállalhatják a koalíciós helyzet ama következményét, hogy egyik párt se követelheti a maga külön programja érvényesítését, azoknak kellett volna legsürgetőbben lehetővé tenniük azt,

hogy a koalíció legfőbb kötelezettségének beváltásával befejezze misszióját. Ha az utóbbi hónapok eseményeinek ez a meggyőződés lett volna az irányítója, akkor az esetleg szükséges új alakulás a pártközi helyzet természetesen fejlődése révén jöhetett volna létre. Mert a koalíció hivatása a választási reform. megalkotásával betelvéni, minden párt visszanyerte volna akciója teljes szabadságát és korlátlanul dönthetett volna a felett, a politikai életben az öt megjelölt haladásban saját programja változatlan alapján helyezkedik-e el, vagy egy esetleges új alakulás részese akar-e lenni? Nem így alakult a helyzet. A részletekre nem kívánok kitérni. Ma a bankkérdés áll a helyzet előtérben és e kérdés megoldása lesz a legközelebbi napokban a helyzet további fejlődésének kezdőpontja. El fog dőlni a kérdés, hogy az örökség, melyet a koalíció — ha felbomlik — hátrahagy, belső szakadozottság lesz-e vagy a nemzeti erők egyesége?«

A kisbirtokosok szervekedése.

Nem rég komoly formában hallottam a vidéken, hogy a kisbirtokosok szervekedni akarnak sorsuk enyhítésé, helyzetük javítása érdekében. És habár ezt az eszmét nagyon életrevalónak tartottam és tartom is, a mozgolódás azt a benyomást teszi rám, mintha a kisbirtokosok végső erőfeszítést akarnának megpróbálni, mielőtt csakugyan agyon szerveznék magukat.

Hogy a kisbirtokosok helyzete széles ez országban súlyos és válságos, legjobban igazolják a telekkönyvek sűrűn telecirtott telerlapjai; ezt eltagadni, ezt széptelen nem lehet. És habár a kisbirtokosok súlyos helyzetét nagyrészen be s mondhatjuk azt, hogy mas tényező nem hatottak volna szintén közre, miképők a helyzetet immar elviselhetetlennek találják önmagukra nézve.

Több mint egy negyed század mult el azóta hogy a kisbirtokosok anyagi helyzetének gyökeres javítását célzó értekezését Csáky Gyula gróf megírta és felolvasta a gazdakörben Budapesten. Ez értekezésnek a megírásához a Magyar Földben megjelent »Tanynghozszerű gazdálkodás« című szerény cikkem adta meg az impulzust és bár akkor nyomom kezdünk haladni, mert egynémely vezér embernek megütötte a fület a törekvés: a törekvés azonban csak törekvés maradt s azóta sem ért el a megvalósulás stádiumaig. Pedig ha akkor tömörültünk volna, ma már bizonyára más látóképe lehetne Magyarország gazdálkodási rendszerének s nem útek volna kisbirtokosaink egész a mai napig, tehát egynegyed századon keresztül, 5—10 holdas birtokaikon még mindig külterjes gazdálkodást.

Azóta sok intézmény jött létre, melyek mind arra volt hivatva, hogy a kisbirtokos sorsát enyhítse és javítsa. Mert a hány gazdasági egyesület és gazdakör addig és azután alakult, mind azt írta zászlajára, hogy a kisbirtokosok válságos sorsát teljes erejével törekszik jobbra fordítani. De az országban lévő összes gazdasági egyesületekből csak egy-kettőnek sikerült valamennyire is kulturált teremteni és a kisbirtokosok helyzetén némileg változtatni és javítani.

A legtöbb vajudó és tengődő gazdasági egyesület ma sem azzal bíbelődik, a mi elengedhetetlen feladata volna, hogy t. i. teremten a kisbirtokosok részére megfelelő gazdálkodási rendszert, hogy kérsítsen a kisbirtokosok termelési viszonyairól, állattenyésztésükről, takarmányozási rendszerükről tájékoztatást statisztikát, hogy tegye plauzibilissé a törvényhozás előtt, mennyire életkérdés végre valahára eldöbni az avuit rendszert s ha kell

és szükséges, megalkotott törvénnyel is, de biztosítani a kisbirtokosok haladását egy modern, a kor kívánalmainak megfelelő, valószínűleg színvonalon álló gazdasági berendezéssel, hogy kivetett útát és módot jelölje meg arra nézve, miképp volna lehetséges az, hogy a sok száz millióra menő földterhek konvertáltságot, hogy attól a kisbirtokosok még kellő idejében megmenekülhessen. Mindez és sok más ehhez hasonló cselekvés az ország gazdasági egyesületeinek és körökének feladata. És hogy ha az okot kutatjuk, hogy miért van ez így, legfeljebb azáltal indokolhatjuk: mert a legtöbb vezetővel szemben nincs meg az ilyen iránt való érzék és szakértelem.

A kisbirtokosok szervezése tehát teljesen indokolt volna, csak hogy jóakaratu és színvonalon álló támogatás nélkül előreláthatólag ez a törekvés is összeeszuorodik, mert hiába, a szervezkedéshez is szakértelem kell és lehetőleg felszini garancia. A szervezkedés eszméjét pénzbe hozó kisbirtokosok nem tudom egyelőre milyen formában akarják megvalósítani a tervüket, hanem annyit már előre mondhatok, hogy a fennebb kiírt kellekék nélkül nehezen lesz a tervük kivihető és megvalósítható.

A gazdasági erők és értelmiség szétforgácsolása semmiesetre se alkalmas módszer nagyobb alkotások megvalósításánál. Szedgeden például a gazdasági egyesületek és körök száma meghaladja a tizet, de a hány, annyiféle és annyiféleképpen működik. A két legtekintélyesebb: a Szegedi Gazdasági Egyesület és a Dmke kebelében alakult, a helyett, hogy fuzionális alapon tömörülve, erőt fejtenének ki, külön-külön műhelyt nyitottak, mivel a szegedi kisbirtokos érdeke nem azonos a temesmegyei kisbirtokos érdekeivel. Ezt a szellemi kormányzatra és együttműködésre vonatkoztatom. Tegyük fel, hogy a szerveződé kamarak nem sokára megkezdik működésüket. Ne higgyük, hogy a kisbirtokosok helyzete lényegesen javulni fog, éppen úgy nem, mint a kisiparosoké az iparkamarák szervezése által nem javult és nem változott, éppen azon okból, mivel a viszonyaink megfelelő gyakorlati fogások híján vannak. A kamarák ugyanis mint szervezeti központok nem sokkal terjeszkednek ki többre, mint arra, hogy a meglévő állapotokról pápíron referáljanak s néhány nagyobb szabású közlekedés, vagy gyáralapítási kérdésben véleményt adjanak, hogy a kisiparos megélhetési és léterdeke mi módon volna biztosítható, ilyen kérdésekre csak nagy ritkán térnek ki.

Akar szervezkednek a kisbirtokosok akár akcióba lépnek helyzetük javítása érdekében a meglévő egyesületek és körök, akár nem, változatnak a helyzetükön a felállított kamarák, akár nem: egy a bizonyos. Mindaddig, míg a gazdasági rendszert meg nem változtatjuk, mindaddig, míg a meglévő magaskamatu, nagy arányú terheiket nem konvertáljuk, nem lesz az országban lükett élet, jólét és munkakedv és ezzel kapcsolatban helyes irányú közgazdasági gyarapodás. mert a kisbirtokosok visszamaradásával nem lesz produktív erő, mely az ipart és kereskedést ébren tartsa. Pedig ebben az országban a mezőgazdasági kultúrának, iparnak és kereskedésnek egymásból kell táplálkoznia.

Mig ezt az összhangzatot létre hozni nem bírjuk, minden tudásunkkal, jóakarattunkkal és cselekvésünkkel csupán meddő munkát végzünk, mert tetteink híjával lesznek a legprimitívebb gyakorlati megoldásnak is.

Bernátsky János.

Ujdonságok.

Szentés, 1909. április 15.

— Istentisztelet a külterületen. P a p Lajos református körlelkész f. hó. 18-án, vasárnap délelőtt 9 órakor, a derekegyházaoldali állami iskolában istentiszteletet tart az azon lakó református híveknek.

— Mezőgazdasági érdekképviselet. Még a mult év folyamán kidolgozták a mezőgaz-

dasági érdekképviseletről szóló törvénytervezetet, amelyet az Országos Magyar Gazdasági Egyesület véleményezésre végett megküldött az összes gazdátársadalmi szervezeteknek. A Gazdasági Egyesületek Országos szövetségének nagygyűlése mult évi október 22-én tárgyalta a gazdasági egyesületektől beérkezett véleményeket és ekkor olyan értelmű határozatot hozott, hogy az összes gazdasági egyesületek egy-egy tagjából álló bizottságnak adta ki a törvénytervezetet át-dolgozás végett, miután az abban lefektetett elveket általában a nagygyűlés magáévá tette. A szakférfiakból így megalakult nagybizottság tárgyalás alá vette a tervezetet, a szükséges módosítások eszközésére azonban viszont egy hattagú szűkebb bizottságot küldött ki a saját soraiból. Ez a hat tagból álló bizottság immár befejezte munkáját s az országos nagybizottság f. hó 15-én, tehát ma tart ülést, melynek főlegesen megszövegezik a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének folyó hó 28-én megtartandó nagygyűlése céljára terjesztendő szakvéleményt. Ez a vélemény, vagy inkább indítvány hat pontból áll s nagy vonásokban a következőket tartalmazza: A földmívelési kamarák törvényhatóságokként állítassanak föl s csak ahol az ehhez szükséges anyagi erők hiányoznak, legyen joga a földmívelésügyi miniszternek több törvényhatóság érdekképviseletét egy kerületbe foglalni, úgy azonban, hogy az ott már esetleg működő gazd. egyesület — ha ezt kívánja, — legyen a kamara központja és végrehajtó közege. A kamarák kényszerűtársulás alapján létesüljenek és az önmegadózottatás jogával ruháztassanak föl. A kamarai illeték a kataszteri jövedelem fel százalékát meg nem haladhatja s kivételesen engedélyeztessék csak további negyedszázalékos kirovás, míg a haszonbérilők és gazdasági tisztviselőknél a jövedelemadó egy százalékra legyen a kamarai illeték. A szavazati jog a fizető földbirtokosok által, érdekeltségük arányában legyen gyakorolható s a legkisebb érdekeltségi fokot, egységet, első ízben a miniszter, később a kamara állapítsa meg. A megállapított foknál kevesebb érdekeltek összeállhatnak csoportokba s ez esetben hozzájárulásuk arányában gyakorolnak, megbízott útján, aki csak kamarai illetéket fizető birtokos lehet, — szavazati jogokat.

— Husvétii vívmány. A e r e n t h a l L e x a Lajos báró közös külügyminiszter husvétii ajándékkal kedveskedett a magyaroknak. Az ajándékot a koalíciós kormány lángbuzgalma járta ki, — újabb vívmány n a k. Ez a nagyszerű újabb vívmány abban áll, hogy a külügyminisztérium hivatalaiban ezután a közjognak jobban megfelelő kifejezéseket fognak a hivatalos eljárások aktáiban használni. E helyett például, hogy a »k é t á l l a m f é l e « ezután át mondják majd: »a s o s z t r á k - m a g y a r m o n a r k i a k é t á l l a m a s «, továbbá az »o s z t r á k - m a g y a r v á m t a r i f a « helyett ezt mondják majd: »a s o s z t r á k - m a g y a r m o n a r k i a k é t á l l a m á n a k s z e r z é d é s e s v á m t a r i f á j a «. Ugy-e, hogy ez szebben is hangzik? Ugy-e, hogy ez nagyszerű — vívmány?

— Sorshúzás a mindszeri munkásházakra. Folyó hó 10-én délelőtt volt Mindszeren, a községében, C i c a t r i c i s Lajos dr. alispán és az előjáróság, valamint a házipítő bizottság tagjainak jelenlétében, az ottani munkásházatelep telkeinek, az erre edemesített jelentkezett munkások közötti ki-sorsolása. Közel 200 telek volt a telep cél-

jaira wegszerezve és 187 telekre volt aspiráns munkáscsalád. Az utolsó órákban azonban, bejelentett akadályok miatt 31 telek ez alkalommal nem volt kiosztható. Az alispán tehát nyomban intézkedett, hogy a márszintén megszerzett, bár távolabb fekvő olcsóbb területen hasítsanak ki a közelnapokban újabb háztömbnek megfelelő részt 31 munkáscsalád részére. A megelégedett munkások, a házuk numerusát tartalmazó cédulát örömmel szorongatván markukban, lelkesen megjelentek a községvezető távozó alispán és a bizottság tagjait.

— Halálozás. Sulyos csapás érte az izraelita egyház köztestületben álló lelkészét, dr. F r i e d m a n n Gyula (órabíró) édes anyjának, F r i e d m a n n Ignácénak a f. hó 14-én kora reggel, élete 66-ik, házassága 38-ik évében bekövetkezett halálával. A derék, gyöngédien szerető anyja hosszabb ideje szenvedett sulyos, gyógyíthatatlan betegségben, melynek szenvedéseitől most jótékonyan váltotta meg a halál. Temetés a ma délután 3 órakor lesz, a Szilfa-utcai gyászháztól (III. kerület). Legyen könnyű és csendes pihenése az elhunytak az édes anyaföldben, Hátrahagyott kedveseinek pedig nyújtson némi vigaszt az általános, mély részvét, mely őket ért sulyos veszteséggel halálaváltól bánatukban osztózik.

— Főlemelt békelétszám Boszniában. Kinos és százezreket érzékenyen sújtó ügyek régen kezelték nagyobb hivatalos nagyképűséggel, mint a Boszniába rendelt tartalékosok és póttartalékosok szabadságolásának dolgát. Néhány nappal ezelőtt határozottan megcáfolták a hírt, mintha munkától elvont kenyérkeresőket rövidesen hazabocsátának; most pedig félhivatalosan azt jelentik, hogy megkezdik a szabadságolást, amely hosszabb ideig fog tartani. Azonkívül azt is tudni adják, hogy Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában megtartják a főlemelt békelétszámot. A félhivatalos bécsi jelentés így hangzik: — A hadügyminisztérium elrendelte, hogy kezdjék meg a Boszniában, Hercegovinában és Dalmáciában levő csapatok tartalékosainak szabadságolását. Mig néhány nappal ezelőtt elrendelték a ma tartalékosok szabadságolását, akiket a monarchia belsejében esetleg szükségessé váló pótlás céljaira hivat be, most elrendelték azt is, hogy a határországokban levő összes tartalékosokat a szállítás lehetőségéig képest hazaszállítsák; leszereljék és a nem aktív állományba visszahelyezzék. Magától értetődik, hogy itt azok a tartalékosok is beleeértendők, akik már 1908-ban befejezték a sorhadi szolgálatukat, azonban kivételes szolgálatteleire tartották őket vissza. A behívott póttartalékosok közül csak annyit tartanak vissza, amennyi szükséges, hogy a Boszniában, Hercegovinában és déli Dalmáciában levő csapatokat a főlemelt békelétszámom tarthassák. Az 1909. decemberben visszatartott, három évi sorhadi szolgálatat három fegyvergyakorlatként számítják be, a többi tartalékosokét pedig egy fegyvergyakorlatként. Tekintettel a kedvezőtlen szállítási viszonyokra és az aránylag nagy távolságokra, azzal kell számolni, hogy a tartalékosok hazaszállítása hosszabb ideig fog tartani.

— Törvényjavaslat a közútkról és vámokról. A kereskedelmi miniszter most egy előadói tervezetet tesz közzé, mely a közútkról és vámokról szóló 1890. évi I. törvények teljes átdolgozása. E törvény hiányosságait van hivatva a javaslatot pótolni s az egész ügyet egyöntetű rendszerbe kívánja foglalni. A törvénytervezet 5 címbl, 112

szakaszból áll s terjedelmes indokolás van hozzácsatolva. Az előadói tervezet lényeges újítása az uthaláztatoknak új és olyan nagymérvű útfejlesztési program alapján való megállapítása, amely biztosítja, hogy a törvény életbeléptetésétől számított 18 esztendő alatt, vagyis az első három ciklus végén a mai 47000 kilométer helyett 74000 kilométer kiépített közútja lesz az országnak. A másik lényeges újítása a tervezetnek a közúti adózás megváltoztatása az utadóminimimumok és a községi közmunka kiküszöbölésével. Fontos újítás az útfejlesztési program kötelező megállapítása s gyökeres átalakulást hoz a tervezet a közúti adózásban. Három millió korona lenne az az összeg, amelyet a megalkotandó törvény az államtól, az eddigi kiadásoknál fölül még áldoztat meg kíván. Terve veszi a javaslat a vámszedési jogok kényszerű átalakítását az államtól, az eddigi kiadásoknál fölül még áldoztat meg kíván. Terve veszi a javaslat a vámszedési jogok kényszerű átalakítását az államtól, az eddigi kiadásoknál fölül még áldoztat meg kíván. Terve veszi a javaslat a vámszedési jogok kényszerű átalakítását az államtól, az eddigi kiadásoknál fölül még áldoztat meg kíván.

— **Színházkeresztelés.** A városi színháznak Szentes nagynevű szülöttje: Tóth József volt színművész nevéből való keresztelési ünnepsége — az iránta széleskörben megnyilvánuló érdeklődés után itélve — impozáns ünnepe lesz nemcsak Szentesnek, hanem a körülvevő vidéknek is, mert a f. hó 19-ki és 20-ki színházkeresztelő ünnepi előadások, melyben a budapesti nemzeti színház nagy művészaöjje: Jászai Mari mellett még Ligeti Juliska, Pethes és Rózsahegyi Kálmán, szintén a nemzeti színház illusztris művészei vesznek részt, már eddig is számos előjegyzés történt belépőjegyekre, különösen Csongrádról és a közelfekvő többi községből is. De nemcsak a színházkeresztelés biztat fényes sikerrel, hanem az a rövidre szabott színpad is, melyre ez alkalomból Farkas Ferenc dr. színiigazgató az öt kitérőn összerakott és összeválogatott társulatával Szentesre jön. Ennek a rövid, — mindössze 12 előadásra tervezett előszínpadnak, amelybe a két disz előadás is beleszámít, a fényes sikerét, misem mutatja jobban annál, hogy hála Bugyi Antal főjegyző buzgó fáradozásának, az eddigi bérletgyűjtés maris 2000 koronán fölül jár, úgy, hogy helyesen teszik, akik — kivált a két disz előadásra helyhez akarnak jutni, ha a felől magukat, ugyancsak a főjegyzőnél előre biztosítani sietnek. — A mai naptól kezdve különben a két ünnepi előadásra jegyeket előre váltani Banyai J. Utóda üzletében lehet.

Fogzás.

Ugyan adjatok a szenvedőnek SCOTT-féle Emulsiót és kíméljétek meg almatlan éjszaktól. A fogak minden fájdalom és bébiáj nélküli bujnák elő, fehérék, erősek és egyenesek lesznek.

A gyermek szeretői a
Scott-féle Emulsiót

és készségesen fogja azt szedni. Az emésztést, ha meg van zavarva, mindenkor helyre állítja és előmozdítja. 10.

Az Emulsió vásárlásánál SCOTT-féle módszer védjegyét — a halaszt — kérjük figyelembe venni.

Nyáron is legjobb eredménnyel adagolható.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható a gyógyszerárakban.

— **Országos tavaszi vásárunk.** Az idei Szent-Györgynapi országos tavaszi vásárunk, miután Szent-György napja éppen szombati napon lesz, szigorúan összeesik magával Szt-György-nappal, tehát folyó hó 24-én kezdődik a jószágvásárral, amelyre — mert ez idő szerint semmi jószágveszedelem határunkban nincsen, — mindenféle lábasjószág, tehát sertés is, vérszentes helyről szabadon felhajtható. A kirakodó arúvásár folyó hó 25—26 án lesz.

* **Uj sörraktár.** A Dréher-féle kőbányai söröző részvénytársaság Szentesen, a Kossuth-utcai Weisz-udvarban új sörraktárt létesített, palackozott és hordós sörök kiszolgálására. A részvénytársaság erre vonatkozó és lapunk mai számban közzölt hirdetésére felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

Felelős szerkesztő: **BÁNFALVI LAJOS.**
Kiadótulajdonos: „Szentes és Vidéke” könyvnyomda

Értesítés.

Értesítjük a nagyérdemű közönséget és a vendéglős és italmérő urakat, hogy a **Weisz-udvarban** (Kossuth-útca)

sörraktárt

létesítettünk, ahol állandóan raktáron tartunk **friss töltésű palack és hordós-söröket.**

Tisztelettel:

Dréher Antal

részv. társ. Kőbányai söröződének képviselője.

Még csak három előadás

Ingyen mozgófénykép

A »Petőfi-Szálloda«

kávéházi helyiségében

ma és még két estén

a közönség szórakoztatására mozgófénykép előadást rendezek. Belépődíj nincs.

Amidőn a t. közönség szives tudomására hozom, hogy

Kitűnő ujműsorral ezentúl még csak három estén lesznek kavéházhelyiségemben mozgófénykép előadások, egyúttal őszintén köszönetet mondok, a közönségnek tapasztalt jóindulatú érdeklődéséért.

Gyors és pontos kiszolgálásról gondoskodva.

Tisztelettel

Pirithy Mátyás,

a »Petőfi-szálloda« bérletje.

Legolesőbb bevásárlási forrás.

Tisztelettel tudatjuk Szentes és Vidéke nagyérdemű vevő közönségével, hogy Szentesen a Hariss-házban, a Petőfi-szállodával szemben, a modern kor összes követelményeinek teljesen megfelelő, **új**

rövidárú, úri és női divat, kalap- és cipő-üzletet rendeztünk be.

Dús választékú raktárt tartunk: férfi- és gyermek-kalap, férfi- női és gyermekcipők, férfi- és női fehérneműk, u. m. ingek, galérok, kézelők, nyakkendők, bőr- és szövött keztyűk, harisnyák, gyermek-ruhák, sapkák, nap- és esőernyők, gyermek-kocsik, utazó táskák, női kézi táskák (ridiküll!), pénz- és szivartárcák, ruhadíszek, csipke, szalag, női és férfi szabókellékek, pamut- és céznaárúk és minden itt fel nem sorolt, de üzletágunkba vágó cikkekből.

Raktárunkat teljesen újonnan rendeztük be s egyedüli törekvésünk lesz, a legújabb divatú cikkek pontos és lelkiismeretes kiszolgálása mellett, a lehető **legolesőbb** áron árúsítani.

Nagy megtiszteltetésnek fogjuk venni, ha a nagyérdemű közönség árúink szoliditására, divatosságára és még is hallatlan **olcsóságáról** minden vásárlási kényszer nélkül személyesen meggyőződést szerez.

A nagyérdemű közönség szives pártfogását kérve, vagyunk kiváló tisztelettel:

Schvarcz Simonné és Társa

Hariss-ház.

6